

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 56 0 Rs 081020 24 Spp
Sarajevo, 20.11.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu za rješavanje spornog pravnog pitanja Općinskog suda u Konjicu od 18.10.2024. godine, na osnovu odredbe člana 61a. Zakona o parničnom postupku¹ (dalje: ZPP), te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta², u sjednici Građanskog odjeljenja održanoj 20.11.2024. godine donio je:

O D L U K U

Odbacuje se zahtjev Općinskog suda u Konjicu za rješavanje spornih pravnih pitanja u predmetu tog suda broj 56 0 Rs 081020 24 Rs, a koji glase:

- „Da li se u radnom sporu radi diskriminacije i mobinga u odnosu na zakonskog zastupnika – direktora društva odnosi prekluzivni rok za pokretanje sudskog postupka propisan odredbama člana 12. Zakona o radu FBiH ili se ista odredba primjenjuje samo ukoliko je tuženikom označeno pravno lice – društvo?“
- Da li u radnom sporu za naknadu nematerijalne štete nastale diskriminacijom na radnom mjestu zakonski zastupnik – direktor društva, kao organ društva, može odgovarati za štetu?“

O b r a z l o ž e n j e

Dopisom od 18.10.2024. godine, koji je zaprimljen u ovom sudu 22.10.2024. godine, Općinski sud u Konjicu dostavio je ovom sudu zahtjev za rješavanje spornih pravnih pitanja u predmetu broj 56 0 Rs 081020 24 Rs, po tužbi tužiteljice Krivić Džane iz Konjica, zastupane po punomoćniku Esadu Fejzagiću, advokatu iz Konjica, protiv tuženog Samira Memića iz Konjica, zastupan po punomoćniku, advokatima iz AD „Greda“ d.o.o. Konjic, radi zaštite od diskriminacije, mobinga i viktimizacije.

Sporna pravna pitanja su definisana i glase kao što je citirano u izreci ove odluke.

U obrazloženju zahtjeva Općinski sud u Konjicu je naveo kratak prikaz utvrđenog činjeničnog stanja u konkretnom predmetu radnog spora, iz kojeg proizilazi da tužiteljica, kao radnica JKP Standard d.o.o. Konjic, dana 12.03.2024. godine je podnijela tužba protiv tuženog direktora tog preduzeća, a tužbenim zahtjevom traži utvrđenje diskriminacije; zabranu i otklanjanje diskriminacije; te naknadu nematerijalne štete zbog diskriminacije.

¹ „Službene novine F BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² „Službeni glasnik BiH“ broj 66/12 i 40/14

Tuženi u odgovoru na tužbu je osporio tužbeni zahtjev tužiteljice, istakavši prigovor nedostataka pasivne legitimacije i prigovor neblagovremenosti tužbe.

Tuženi je predložio rješavanje predmetnih spornih pravnih pitanja. Smatra da rok za podnošenje tužbe u smislu člana 12. Zakona o radu FBiH se odnosi kako na poslodavca tako i na njegovog direktora; da direktor ne može odgovarati za naknadu nematerijalne štete nastale diskriminacijom na radnom mjestu, ukazivanjem na član 12. stav. 4. Zakona o radu FBiH i član 172. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima.

Tužiteljica povodom prijedloga tuženog je navela da oba pravna pitanja nisu sporna, budući da u drugom predmetu radnog spora, koji se vodio pred Općinskim sudom u Konjicu, a pravno je istovjetan ovom predmetu, pravomočno je okončan postupak presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 56 0 Rs 077396 24 Rsž 2 od 10.09.2024. godine, u kojoj je drugostepeni sud odlučujući o žalbi tuženog izrazio svoje stanovište po navedenim spornim pravnim pitanjima.

Općinski sud u Konjicu prihvatio je prijedlog tuženog i pokrenuo postupak rješavanja spornog pravnog pitanja. Pri ovom prvostepeni sud je naveo da razlozi zbog kojih se obraća sa zahtjevom za rješavanje spornih pravnih pitanja se ogledaju:

„u činjenici da je, pored predmetnog postupka, te parničnog postupka pod brojem 56 0 Rs 077396 23 Rs 2 (u kojem postupku je Kantonalni sud u Mostaru donio presudu broj 56 0 Rs 077396 24 Rsž 2), koji se trenutno vode pred ovim sudom, sasvim izvjestan priliv novih predmeta po istom pravnom osnovu, u odnosu na koji pravni osnov je uočena različita praksa u postupanju Kantonalnog suda u Mostaru i Vrhovnog suda FBiH ”.

Prvostepeni sud izložio je sopstveno tumačenje spornih pravnih pitanja, izražavajući stav:
-da u postupcima za zaštitu od diskriminacije iz radnih odnosa trebaju primijeniti odredbe Zakona o radu FBiH, kao lex specialis, kojima su između ostalog propisani i rokovi za podnošenje tužbi za zaštitu od diskriminacije. Smatra da je predmetno pravno pitanje raspravlјano u odluci Vrhovnog suda FBiH broj 51 0 Rs 166168 23 Rev od 24.01.2023. godine;
-da pitanje odgovornosti za štetu nastalu zbog diskriminacije iz radnog odnosa nije izričito propisano Zakonom o radu FBiH, te da se u tom dijelu primjenjuju odredbe Zakona o zabrani diskriminacije BiH, odnosno da odgovorno lice ili zaposlenik mogu biti pasivno legitimisani u tužbama za naknadu štete zbog diskriminacije, kakav stav je i zauzet u odluci Vrhovnog suda FBiH broj 56 0 Rs 066224 23 Rev od 16.01.2024. godine.

Prvostepeni sud dostavio je predmet postupka, i presudu Kantonalnog sud u Mostaru broj 56 0 Rs 077396 24 Rsž 2 od 10.09.2024. godine, a koja je donijeta u predmetu prvostepenog suda broj 56 0 Rs 077396 23 Rs 2, koji je pravno identičan ovom predmetu.

Naime, radi se o radnom sporu, po tužbi druge radnice JKP Standard d.o.o. Konjic, protiv istog tuženog direktora, radi zaštite od diskriminacije i mobinga. Pomenutom drugostepenom presudom žalba tuženog je odbijena i potvrđena je prvostepena presuda u dosuđujućem dijelu glavnog zahtjeva tužiteljice: za utvrđenje diskriminacije, zabranu diskriminacije i naknadu nematerijalne štete zbog diskriminacije. Pri ovom, Kantonalni sud u Mostaru je zauzeo pravne stavove o spornim pravnim pitanjima.

Općinski sud u Konjicu je zastao sa postupkom dok se ne okonča postupak o zahtjevu za rješavanje spornog pravnog pitanja pred ovim sudom.

Odredbom člana 61a. stav (1) ZPP propisano je:

„Ako u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima, prvostepeni sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke zahtjevom pokrenuti postupak pred Vrhovnim sudom Federacije radi rješavanja spornog pravnog pitanja“.

Prema citiranoj zakonskoj odredbi, zauzimanje stava o spornom pravnom pitanju, između ostalog, mora biti od značaja za odlučivanje u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta. Radi se o uslovu koji predstavlja procesnu pretpostavku za rješavanje spornog pravnog pitanja, nezavisno od toga da li zahtjev sadrži sve elemente propisane članom 61b. stav 1. ZPP. Ispunjene ovog uslova sagledava se u vrijeme kad je prvostepeni sud pokrenuo postupak radi rješavanja spornog pravnog pitanja.

Navedena procesna pretpostavka u konkretnom slučaju nije ispunjena, budući da je prvostepeni sud u zahtjevu za rješavanje spornog pravnog pitanja naveo – da u postupku ima ovaj (1) predmet (broj 56 0 Rs 081020 24 Rs) za koji postoji potreba da se zauzme stav o spornim pravnim pitanjima; a pomenuti (2) predmet broj 56 0 Rs 077396 23 Rs 2 je pravomoćno završen (presuda Kantonalnog sud u Mostaru broj 56 0 Rs 077396 24 Rsž 2 od 10.09.2024. godine), što i sam prvostepeni sud navodi.

Daljnji navodi Općinskog suda u Konjicu da se zahtjevom obraća iz razloga sasvim izvjesnog „priliva novih predmeta po istom pravnom osnovu“ je buduća neizvjesna okolnost, što znači da u vrijeme kad je zahtjev pokrenut nema ispunjenog uslova postojanja većeg broja predmeta za koje postoji potreba da se zauzme stav o spornim pravnim pitanjima.

Takođe, iznijeti navodi prvostepenog suda o različitom „postupanju Kantonalnog suda u Mostaru i Vrhovnog suda FBiH“ nisu osnov za prihvatljivost meritornog rješavanja predmetnih pravnih pitanja. Ovo, jer različita sudska praksa ne rješava se osnovom postupka za rješavanje spornog pravnog pitanja iz člana 61a. - 61f. ZPP, već intervencijom Vrhovnog suda Federacije BiH u postupku po izjavljenoj reviziji, te u postupku usvajanja pravnih stavova.

Zbog iznijetog na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine odlučeno je da se zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja odbaci kao nedozvoljen temeljem odredbe člana 61c. ZPP u vezi sa odredbom člana stav 61a. stav (1) istog zakona.

Predsjednik Građanskog odjeljenja
Radenko Blagojević, s.r.